

LIDIA MIKOŁAJUK

Biblioteka Uniwersytetu Łódzkiego

Twórczy uniwersytet – twórczy student. Przewodnik dla studentów Uniwersytetu Łódzkiego. Red. Jarosław Płuciennik, Kinga Klimczak. Łódź : Wydaw. Uniwersytetu Łódzkiego, 2013. - 135 s. - ISBN 978-83-7525-970-4

Studenci, którzy w XXI w. rozpoczynają naukę na wyższych uczelniach, należą do pokolenia, nazywanego „generacją Google”, które jest definiowane i w znacznym stopniu kształtowane przez nowe media. Doświadczenie studiowania wspierają m.in. notatkami z wykładów przekazywanymi za pośrednictwem sieci oraz wieloma innymi pomocami dydaktycznymi, które pomagają im ominąć „niepotrzebne przeszkody”, na przykład czytanie poważnych monografi naukowych [Furedi, 2008, s. 151]. Nowoczesne media mają wpływ na niemal wszystkie obszary ich działalności: rozrywkę, zakupy, utrzymywanie kontaktów towarzyskich oraz edukację. Na uczelnię czy do biblioteki przychodzą z tabletami, często odstawiając do lamusa zeszyty i długopisy do robienia notatek. Dzisiaj młodzi ludzie myślą i przetwarzają informacje zupełnie inaczej niż ich rówieśnicy jeszcze kilkanaście lat temu [Jasiewicz, 2012, s. 61–62]. Nauczyciele akademicki zauważają zmianę stylu uczenia się i starają się wykorzystać nowe technologie w pracy ze studentami.

Uniwersytet Łódzki w roku akademickim 2012/2013 zorganizował cykl konferencji pod wspólnym tytułem *Twórczy Uniwersytet*, do udziału w których zaproszono nauczycieli akademickich oraz studentów. Podczas trzech spotkań wykładowcy największej łódzkiej uczelni zaprezentowali formy pracy i narzędzia, jakie wykorzystują podczas zajęć dydaktycznych, by w atrakcyjny sposób przekazać wiedzę oraz kształtować umiejętności i kompetencje słuchaczy. Studenci mieli okazję do przedstawienia swoich poglądów i oczekiwań wobec uczelni. Ich zdaniem Uniwersytet powinien dziś stawiać na kreatywność, krytycyzm i autonomię studentów, zapewniając jednocześnie odpowiednie warunki dla działań zespołowych i uczenia się w grupie. Konferencje miały także charakter warsztatowy. Część praktyczna pozwoliła nauczycielom akademickim na wymianę poglądów, ukazanie dobrych wzorców i zdobycie nowych inspiracji do pracy dydaktycznej. Wiele uwagi na wszystkich spotkaniach poświęcono autonomii procesu uczenia się, stymulowaniu twórczego myślenia oraz samodzielnej pracy umysłowej. Przedstawiono nowoczesne technologie, które każdy studium może wykorzystać w dotarciu do zasobów wiedzy oraz do realizacji zajęć w trybie zdalnym.

W drugim spotkaniu aktywny udział wzięli bibliotekarze Biblioteki Uniwersytetu Łódzkiego, którzy zaproponowali nowe formy szkoleń dotyczących kształcenia kompetencji informacyjnych. Założono, że wkrótce biblioteka akademicka stanie się pełnoprawnym uczestnikiem procesu dydaktycznego uczelni w zakresie edukacji informacyjnej. Bibliotekarze zachęcili wykładowców do nawiązania z nimi współpracy, polegającej na ścisłym powiązaniu szkoleń z różnymi dyscyplinami naukowymi.

II. 1. Okładka *Przewodnika dla studentów Uniwersytetu Łódzkiego*

Efektom cyklu konferencji jest publikacja *Twórczy uniwersytet – twórczy student. Przewodnik dla studentów Uniwersytetu Łódzkiego* pod redakcją J. Płuciennika i K. Klimczak (zob. il. 1), stanowiąca zbiór zasad i wykaz narzędzi ułatwiających samodzielne kształcenie. Poradnik ma pomóc studentom rozpoczynającym naukę na Uniwersytecie Łódzkim rozeznaczyć się w podstawowych umiejętnościach i kompetencjach niezbędnych w samodzielnym kształceniu się. Stanowi zaproszenie do praktycznego zastosowania zbioru technik otwierających przestrzeń samodzielności. Choć odnosi się do indywidualnej zdolności i umiejętności uczenia się, to duży nacisk położono w nim na działanie zespołowe i komunikację z otoczeniem, co ma wzmocnić skuteczność proponowanych technik. Ponieważ komunikowanie się z innymi jest niezbędnym elementem wymiany wiedzy, sporo uwagi poświęcono stylowi, akcentując sprawność tworzenia tekstów pisanych [Płuciennik, 2013, s. 9] oraz wypowiedzi ustnych, a także umiejętność poprawnego i swobodnego konstruowania komunikatów w języku obcym

[Gajos, 2013, s. 29]. Młodzi ludzie rozpoczynający edukację w szkole wyższej stają wobec konieczności zmiany planowania i organizacji nauki, która w szkole średniej polegała na opanowaniu materiału przekazywanego przez nauczycieli. Podczas studiów sami stają się organizatorami własnej pracy, co oznacza samodzielne poszerzanie wiedzy, o której wspomniano na zajęciach. W przewodniku omówiono różne style uczenia się oraz związane z nimi strategie przydatne dla studentów [Rapacka 2013, s. 39]. Autorami artykułów są wykładowcy różnych wydziałów oraz jednostek ogólnouczeniowych, takich jak Międzywydziałowy Zakład Nowych Mediów czy Studium Wychowania Fizycznego i Sportu. Swoją rolę w publikacji mają również pracownicy Biblioteki Uniwersytetu Łódzkiego, którzy radzą studentom jak uniknąć plagiatu w swojej pracy magisterskiej [Kowalewska, 2013, s. 85], wyjaśniają celowość robienia notatek z wykładów [Jerzyk-Wojtecka, 2013, s. 89] oraz opisują sposób korzystania ze zbiorów BUŁ [Mikołajuk, 2013, s. 113]. Teksty zamieszczone w podręczniku mają charakter propedeutyczny i napisane są prostym nieformalnym językiem, wolnym od teorii i skomplikowanych sformułowań. Każdy artykuł kończy się podsumowaniem, w którym zawarte są najważniejsze zasady i reguły odnoszące się do danego tematu. W ten sposób wykładowcy i bibliotekarze łódzkiej Uczelni starają się przekonać świeżo upieczonych studentów, że rozpoczynając naukę na poziomie akademickim, warto nauczyć się korzystania z oferowanych im narzędzi do samodzielnego kształcenia. Uniwersytet staje się coraz bardziej nowoczesny, działa w sposób niesablonowy, by skutecznie zachęcać studentów do zdobywania nowych umiejętności. Wydawnictwo *Twórczy Uniwersytet* stanowi przydatne w zdobywaniu nowych umiejętności narzędzie.

Sami studenci również wykazali się dużym zaangażowaniem w realizacji projektu *Twórczy Uniwersytet*, o czym świadczy ich aktywny udział w nietypowej akcji promocyjnej. Przed budynkiem Wydziału Filologicznego¹ 12 listopada 2013 r. zorganizowali pikietę (zob. il. 2), w której domagali się uczelni kreatywnej, zorientowanej na studenta, gdzie wykładowca jest przewodnikiem i partnerem w edukacji. Głośno skandowane okrzyki „Panie Rektorze, niech pan pomoże” oraz kolorowe transparenty zwracały uwagę przechodniów i spotkały się z życzliwą reakcją władz uczelni. Prorektor ds. programów i jakości kształcenia Uniwersytetu Łódzkiego Jarosław Płuciennik docenił aktywność i pomysł studentów. Zauważył też, że wyjście poza salę wykładową jest dowodem i potwierdzeniem studenckiej wolności, kreatywności, zdolności do twórczego rozwiązywania problemów. Prorektor zapowiedział również premierę zwiastunów filmowych, promujących publikację *Twórczy Uniwersytet – twórczy student*.

¹ Główna siedziba strajkujących studentów łódzkich uczelni w 1981 r. Wybór miejsca nawiązywał do historycznych wydarzeń, ale przebieg akcji pokazuje różnicę pokoleniową, inne postulaty i odmienną reakcję władz uczelni.

II. 2. Pikieta studentów Uniwersytetu Łódzkiego (fot. Kinga Klimczak).

Kolejne spotkanie zatytułowane *O twórczym uniwersytecie i sztuce obsługi motocykla*², odbyło się 16 grudnia 2013 r. Było ono ukoronowaniem całorocznej pracy nad projektem. Bibliotekarze byli aktywnymi uczestnikami przedsięwzięcia. Zaprezentowali elektroniczną wersję *Przewodnika*, który tego dnia został umieszczony na otwartej platformie Repozytorium Uniwersytetu Łódzkiego³. Zorganizowano również konkursy dla studentów, a ich zwycięzcom wręczano drukowane egzemplarze poradnika.

Współczesny uniwersytet staje się miejscem, w którym coraz częściej podejmowane są nieszablonowe działania, mające na celu skuteczne zachęcenie studentów do zdobywania nowych umiejętności. Wydawnictwo *Twórczy uniwersytet – twórczy student. Przewodnik dla studentów Uniwersytetu Łódzkiego* niewątpliwie stanowi przydatne w nabywaniu nowych umiejętności narzędzie.

Bibliografia

- Furedi F. (2008), *Gdzie się podzieli wszyscy intelektualniści?* Przeł. K. Makaryk. Warszawa, s. 151.
- Gajos M. (2013), *Nauczyć się języków obcych – o autonomii w glottodydaktyce*. W: *Twórczy Uniwersytet – twórczy student. Przewodnik dla studentów Uniwersytetu Łódzkiego*. Red. J. Płuciennik, K. Klimczak. Łódź, s. 29-38.
- Jasiewicz J. (2012), *Kompetencje informacyjne młodzieży*. Warszawa, s. 61-62.
- Jerzyk-Wojtecka J. (2013), *Notatki? Zrób to sam!* W: *Twórczy Uniwersytet – twórczy*

² Nawiązanie do tytułu książki R.M. Pirsiga *Zen i sztuka obsługi motocykla*.

³ *Repozytorium Uniwersytetu Łódzkiego* [online]. 2013 [dostęp: 2013-12-15]. Dostępny w World Wide Web: <http://repozytorium.uni.lodz.pl:8080/xmlui/>

- student. Przewodnik dla studentów Uniwersytetu Łódzkiego. Red. J. Płuciennik, K. Klimczak. Łódź, s. 89–96.
- Kowalewska A. (2013), *Jak uniknąć plagiatu*. W: Twórczy Uniwersytet – twórczy student. Przewodnik dla studentów Uniwersytetu Łódzkiego. Red. J. Płuciennik, K. Klimczak. Łódź, s. 85–88.
- Kronika Uniwersytetu Łódzkiego* [online]. 2013 [dostęp: 2013-12-05]. Dostępny w World Wide Web: <http://kronika.uni.lodz.pl/specjalne/tworczy/>
- Mikołajuk L. (2013), *Przewodnik po Bibliotece Uniwersytetu Łódzkiego*. W: Twórczy Uniwersytet – twórczy student. Przewodnik dla studentów Uniwersytetu Łódzkiego. Red. J. Płuciennik, K. Klimczak. Łódź, s. 113–124.
- Płuciennik J. (2013), *Zwięzłość jako efekt kompetencji społecznej*. W: Twórczy Uniwersytet – twórczy student. Przewodnik dla studentów Uniwersytetu Łódzkiego. Red. J. Płuciennik, K. Klimczak. Łódź, s. 9–12.
- Rapacka S. (2013), *Nie tylko o metodzie projektowej*. W: Twórczy Uniwersytet – twórczy student. Przewodnik dla studentów Uniwersytetu Łódzkiego. Red. J. Płuciennik, K. Klimczak. Łódź, s. 39–48.